21/07/2019

Η υπογραφή της Συνθήκης του Κιουτσούκ – Καϊναρτζί

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Ο πόλεμος μεταξύ Ρωσίας και Τουρκίας του 1768-74 τερματίστηκε με τη συνθήκη του Κιουτσούκ-Καϊναρτζί (10/21 Ιουλίου 1774). Η συνθήκη αυτή αποτέλεσε λαμπρή επιτυχία της ρωσικής διπλωματίας, καθώς προσκόμιζε πολλά οφέλη στη Ρωσία. Τα σπουδαιότερα κέρδη συνοψίζονται στην επέκταση της κυριαρχίας της στις βόρειες ακτές του Εύξεινου Πόντου και την εξασφάλιση εμπορικών προνομίων και πολιτικής επιρροής στις παραδουνάβιες ηγεμονίες.

Η συνθήκη όμως αυτή αποδείχτηκε ιδιαίτερα επωφελής για τους Έλληνες και γενικά τους ορθόδοξους υπηκόους της αυτοκρατορίας.

Με τη συνθήκη του Κιουτσούκ-Καϊναρτζί η Ρωσία εξασφάλισε την αμνήστευση όλων των υπηκόων του σουλτάνου που πήραν μέρος στον πόλεμο, και την ελεύθερη ναυσιπλοΐα στις οθωμανικές θάλασσες όσων πλοίων έφεραν τη ρωσική σημαία. Το άλλο πολύ σημαντικό σημείο της συνθήκης του 1774 ήταν η εξασφάλιση του δικαιώματος προστασίας της Ορθοδοξίας στο χώρο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το δικαίωμα αυτό παρείχε στη Ρωσία το άλλοθι να επεμβαίνει στις εσωτερικές υποθέσεις του οθωμανικού κράτους.

Από οικονομικής πλευράς με τη συνθήκη του Κιουτσούκ-Καϊναρτζί δημιουργήθηκαν

οι προϋποθέσεις για οικονομική ανάπτυξη, ελεύθερη κίνηση των υποδούλων, εξασφάλιση προνομίων, απόκτηση πολύτιμης ναυτικής πείρας και αναπτέρωση των ελπίδων για την αποτίναξη του οθωμανικού ζυγού. Λίγα χρόνια μετά την υπογραφή της συνθήκης ο Εύξεινος Πόντος γέμισε πλοία ρωσικής σημαίας αλλά ελληνικής ιδιοκτησίας, καθώς τώρα οι Έλληνες, χρησιμοποιώντας ρωσικά ναυτιλιακά έγγραφα, μπορούσαν να καταπλέουν σε όλα τα λιμάνια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Μεσογείου ως το Γιβραλτάρ διεξάγοντας εμπόριο.

Μεγάλη ανάπτυξη γνώρισαν οι εμπορικοί στόλοι κυρίως τριών νησιών του Αιγαίου: της Ύδρας, των Σπετσών και των Ψαρών. Ο μεγάλος αριθμός πλοίων που συγκέντρωσαν αυτά τα νησιά και τα εξασκημένα σε συνθήκες μάχης πληρώματά τους, καθώς και ο πλούτος που συγκεντρώθηκε από το εμπόριο θα αποτελέσουν ουσιαστικούς παράγοντες επιτυχίας της Επανάστασης του 1821. Έτσι, με την ανοχή των Τούρκων και υπό την προστασία της Ρωσίας συντελέστηκε η ραγδαία ανάπτυξη του εμπορικού ναυτικού του υπόδουλου ελληνισμού, το οποίο ήταν έτοιμο να μετατραπεί σε δεδομένη περίσταση σε πολεμικό. Επιπλέον, το μεταναστευτικό ρεύμα που ευνοήθηκε μετά την υπογραφή της συνθήκης συντέλεσε στην εγκατάσταση χιλιάδων Ελλήνων
–εμπόρων, κληρικών, διανοουμένων– στη νότια Ρωσία (σημερινή Ουκρανία).

Εκεί οργανώθηκαν σε κοινότητες που ευημερούσαν και προωθούσαν ακόμα περισσότερο τις ελληνορωσικές σχέσεις.

Επιπλέον, το δικαίωμα που απέκτησαν οι Ρώσοι με τη συνθήκη του Κιουτσούκ-Καΐναρτζί να διορίζουν προξένους και υποπροξένους σε διάφορα μέρη της αυτοκρατορίας, εκτός του ότι έδινε μεγαλύτερη ευχέρεια στη Ρωσία να επεμβαίνει στα εσωτερικά του οθωμανικού κράτους, λειτούργησε και υπέρ των Ελλήνων, καθώς την πλειοψηφία αυτών των προξενικών θέσεων καταλάμβαναν Έλληνες. Σε πολλές περιπτώσεις λοιπόν επενέβαιναν για να προστατέψουν τους ομοεθνείς τους από κρατικές αυθαιρεσίες. Έφταναν μάλιστα στο σημείο να ζητούν συχνά την παραίτηση καδήδων ή άλλων αξιωματούχων που αυθαιρετούσαν. Η προσφυγή των υπηκόων του σουλτάνου στην ξένη προστασία για την εξασφάλιση των προνομίων τους πήρε τότε τόσο ανησυχητικές διαστάσεις, ώστε υποχρεώθηκε η Πύλη να λάβει ορισμένα μέτρα υπέρ των αλλόθρησκων υπηκόων της. Σουλτάνοι όπως ο Αβδούλ Χαμίτ Α΄ (1774-89) προχώρησαν στην παραχώρηση δικαιωμάτων στους ραγιάδες πιστεύοντας ότι έτσι θα τους αποξένωναν από τις ξένες δυνάμεις, όμως οι χριστιανοί, διαισθανόμενοι την επερχόμενη κατάρρευση του οθωμανικού κράτους, εκμεταλλεύονταν τις παραχωρήσεις τις Πύλης χωρίς όμως να αποδεσμεύονται από τη ρωσική προστασία.

Πηγή: www.pontos-news.gr